

ESTELS

Ignasi Moreta

Professor de la UPF i editor de Fragmenta

er que escriure més versos en l'arena? | Platja del mar dels cels: | ¿quan serà que, en la pàgina serena, | los escriuré amb estels?»

Això escriu Verdaguier al final de «Vora la mar», un dels seus poemes més impressionants. Després d'anys de dedicació a la poesia constata que tot el que ha fet ho ha construït a l'arena, allà on els castells s'ensorren i tot és efímer i banal. I voldria en endavant bastir els seus versos amb estels, una manera de dir que vol començar a fer alguna cosa perdurable, que vagi més enllà de la vanitat del món. Les estrelles són metonímia del cel, i el cel ens parla de l'eternitat contrastada al caràcter fugisser de les coses terrenals.

Es podrien escriure molts llibres al voltant de l'ús que la literatura ha fet de tot el camp semàntic associat als estels. Sense anar més lluny, Joan Santanach ha titulat *Per abastar una estrella* (Fragmenta, 2024) el seu llibre sobre el desig insatisfet de Verdaguier a *Canigó* expressat també amb una imatge estel·lar. Carner té un poema poc conegut,

«Estels», dins la secció «Verb» de *Poesia 1957*, secció on aplega alguns dels seus poemes més orientats a la metafísica. Constata que la desaparició d'un estel passaria tan desapareguda com l'aparició d'un de nou en «aqueix full tremolós que ja apar tan escrit» (Carnet, com Verdaguier, també veu el cel com una pàgina escrita): «Si un estel es morís, ¿qui en tindria, fidel, i recordança en el món, tan llunyà i adormit?» El que és interessant és que la mort i el naixement d'una estrella no són sinó una manera de pensar en la realitat del que hem viscut i del nostre desig de viure: «¿Hem viscut? O potser la parem ha mentit! ¿Hem de viure? ¿El desig mentiria, cruel? ¿Que ton càntic humil sigui pur de recel. ¿Amb els ulls implorants fadiguem d'indefinit.» La mort d'un estel ens parla de la vida viscuda; el naixement d'un estel evoca el futur d'una vida que s'obre. La immensitat del cel estelat fa difícil la percepció de la mort i el naixement dels estels, cosa que ens pot fer dubtar de la nostra pròpia existència i del nostre desig de viure. I, tanmateix, el poema ens recorda la nostra condició anhelant: malgrat la consciència de la nostra insignificança, som éssers assedegats d'eternitat.

L'ESPASA DE DÀMOCLES A CASA

Anna Punsoda

Esriptora i editora de dialogal.cat

Això no és *Suècia* és en boca de tot hom. La sèrie de vuit capítols creada per Aina Clotet, que es pot mirar sencera a la plataforma 3cat, exposa un tema clau dels nostres temps: els contrastes de la criança intensiva.

Els nous estudis en neurociència ens diuen que els primers set anys de vida són la base de la nostra personalitat i que els primers vincles familiars marcaran tots els altres. Al llarg dels segles, els humans hem combinat determinismes genètics i històrics en tots els graus i matisos per explicar-nos els nostres caràcters i desitjos, però avui el pes recau sobre el lligam amb els pares i cap de nosaltres no vol ser responsable dels futurs fracassos dels pollets. Els pares, i sobretot les mares, amb el pit a demanda i l'educació en les emocions, sentim sobre el cap una espasa terrible. L'amenaça fa així: tot l'esforç que no feu ara que són petits, d'aquí a vint anys, seran sessions de psicòleg. És l'última estació del que Christopher Lasch va pronosticar el 1979 dient que deixàvem entre l'home econòmic per abraçar l'home psicològic.

L'espasa també plana sobre la Mariana i el Samuel, els protagonistes d'*Això no és Suècia*, que es traslladen a viure a Col·serola per criar els seus fills en un entorn menys controlat que Barcelona. La doctrina que segueixen és estricta: no a les pantalles, no a les laminadures, no als crífs, no als xantatges. Ho fan acompanyats d'una terapeuta de criança, una barreja irritant de capella postconciliar i mestre zen. En una d'aquestes sessions, la terapeuta els recorda que en català tenim una expressió perfecta per explicar quina funció fan els límits per als fills: la mare del riu. «Som allò que permet als fills córrer sense desbordar-se», diu davant d'uns pares superadíssims. És gràcies que els guionistes recorren al geni de la llengua, perquè el gran problema d'*Això no és Suècia* és que normalitza la diglossia. Suposo que això s'explica perquè RTVE hi ha posat dimers (i perquè els organismes catalans no fan la seva feina). És una llàstima, perquè la sèrie és un festival d'humor àcid i despert, i perquè calia obrir el debat que planteja. ¿No és malsana, la sobreprotecció? ¿Què faran, aquests nens de sucre, en un futur que es prepara conflictiu i violent?